

AANVRAAGFORMULIER PROJECTIDEE – BOTTOM-UP RONDE

COVID 19 programma

Deadline voor indiening: 25 mei 2020 (14:00 u)

**LEES ALSTUBLIJFT ALLE INSTRUCTIES IN BIJLAGE "TOELICHTING
INDIENING PROJECTIDEE" VAN DE OPROEPTEKST ZORGVULDIG!**

Wanneer u het formulier heeft ingevuld:
Zet het formulier om naar een PDF file en controleer de details
Upload het complete formulier als een bijlage bij uw indiening
in Projectnet
ProjectNet: [Aandachtsgebied 3 maatschappelijke dynamiek](#)

BASISGEGEVENS (voorpagina)

NAAM VAN DE HOOFDAANVRAGER:

(10)(2e)

ORGANISATIE:

Athena Instituut, Vrije Universiteit Amsterdam

PROJECTTITEL:

Betrouwbare kennis en legitieme besluiten – governance arrangementen en beleidsinstrumenten voor maatschappelijk verantwoorde wetenschap en innovatie in tijden van crisis

DATATEWARD:

Wie is de datasteward die de open science en FAIR data planning in uw project ondersteunt? Zie de webinars op de [ZonMw website](#) om de datastewards te informeren en ondersteunen.

Ik betrek een datasteward bij mijn project:

Naam: (10)(2e) (10)(2e)

Instituut: Centrum voor Wetenschap en Technologie Studies (CWTS), Universiteit Leiden

E-mail: [Klik of tik om tekst in te voeren.](#)

Was aanwezig bij de webinar: Ja Nee

Ik heb nog geen datasteward.

PK: Over het budget:

1. PROBLEEMSTELLING EN DOELSTELLING(EN):

Wetenschap en technologie spelen een belangrijke rol in de overheidsmaatregelen en maatschappelijke dynamiek rondom de coronapandemie. De huidige crisis legt druk op de manier waarop wetenschap, beleid en samenleving zich tot elkaar verhouden en voedt onzekerheden rond en publieke controverses over de inzet van wetenschap en technologie. *Science and Technology Studies* (STS) speelt een cruciale rol in het duiden van dergelijke controverses alsmede in het sturen van de manieren waarop in beleid en samenleving met wetenschap en technologie wordt omgegaan. In de huidige crisis zijn er zorgen dat brede kennis- en waardebeoordeling vanuit een beleidsmatige noodzaak voor urgente actie naar de achtergrond verdwijnen, mogelijk met negatieve gevolgen op korte en lange-termijn voor het vertrouwen in en de legitimiteit van overheid en wetenschap. De consortiumleden bundelen daarom hun kennis, expertise, infrastructuur en internationale netwerken om **maatschappelijk verantwoorde vormen van wetenschap en innovatie** te duiden en vorm te geven in tijden van crisis, nu en in de toekomst. Doel van ons project is om te komen tot bouwstenen en best practices voor governance-arrangementen en beleidsinstrumenten waarmee crisisresponsmechanismen kunnen worden ingesteld die helpen om politiek legitieme keuzes te maken waarin een brede verscheidenheid aan relevante kennis, maatschappelijk omarmde waarden en ervaren behoeften zijn meegewogen.

2. PLAN VAN AANPAK:

Om de geformuleerde doelen te realiseren kent het project vier inhoudelijke onderzoekslijnen, georganiseerd via werkpakketten (WPs). Een vijfde WP voorziet in projectmanagement en -coördinatie. In WP1 onderzoeken we hoe de coronacrisis doorheen de tijd geframed wordt, zowel in wetenschap, beleid als samenleving. Dit levert een beeld op van wie wat beschouwt als relevante waarden, en wat (zodoende) als beleidsrelevante expertisegebieden. De uitkomsten hiervan voeden de empirische cases die in WP2 centraal staan, en die deels beschrijvend, deels met het oog op het ontwikkelen van perspectief op verbetering nagaan hoe geïntegreerd, reflexief, inclusief, responsief en experimenteel beleidsmaatregelen tot stand komen en geïmplementeerd worden. WP3 voegt hier een internationaal vergelijkende component aan toe, en WP4 brengt het geheel bijeen. Op basis van STS-benaderingen die beogen de aansluiting te versterken tussen enerzijds wetenschap en technologie en anderzijds maatschappelijke behoeften en waarden en brede vormen van expertise (o.m. *Responsible Research and Innovation*), voedt WP4 WP2 met een evaluatie- en ontwerp kader voor verantwoorde vormen van wetenschap en innovatie in tijden van crisis. Ook synthetiseert WP4 de empirische bevindingen uit WP1-3 en zet deze om in bouwstenen en best practices voor governance-arrangementen en beleidsinstrumenten waarmee crisisresponsmechanismen kunnen worden ingesteld die helpen om politiek legitieme keuzes te maken waarin een brede verscheidenheid aan relevante kennis, maatschappelijk omarmde waarden en ervaren behoeften zijn meegewogen. Er is dus een iteratief verband tussen de verschillende werkpakketten, waarbij zowel nieuwe inzichten worden opgedaan, als oplossingsrichtingen en bouwstenen worden geformuleerd en uitgetoet. Hiermee streven we maximale maatschappelijke relevantie van het onderzoek na. Drie typen van kennisintensieve beleidsmaatregelen en strategieën staan centraal in het project: 1) **directe crisisresponsstrategieën** gericht op technologie-ontwikkeling en -inzet, 2) **kennis voor crisisbeleid** en de rol van (niet) wetenschappelijke expertise in beleidsadvies en -vorming, en 3) **beleid voor kennisontwikkeling** gericht op het vergaren en synthetiseren van kennis via onderzoeksfinanciering en professionele richtlijnontwikkeling. Het project evalueert maatregelen en levert een bijdrage aan het ontwerpen daarvan door middel van twee case-studies per thema. De case-studies worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners.

WP1: Percepties van corona in wetenschap, beleid en samenleving

Per type kennisintensieve beleidsmaatregelen en strategieën onderzoeken we zorgen en controverses over de rol van wetenschap en technologie in de genomen maatregelen.

Vragen Als wat voor beleidsissue wordt de pandemie in Nederland geframed en welke zorgen, publieke discussies en controverses zijn er over de rol van wetenschap en technologie in beleid en samenleving? Hoe ontwikkelen deze zorgen zich gedurende de crisis? Hoe kunnen deze begrepen worden in een evaluatiekader gebaseerd op bestaande benaderingen voor verantwoorde vormen van wetenschap en innovatie in STS?

Aanpak Mixed-method analyses waarbij interviews met belangharten worden gecombineerd met 'real-time' semantische analyses van beleidsdocumenten, wetenschappelijke publicaties en (sociale)-media uitingen. De technieken ontsluiten op detailniveau ontwikkelingen in de tijd en worden gevalideerd door middel van interviews met externe experts.

Producten Evaluatie en ontwerp kader om verantwoorde rol van wetenschap en technologie in tijden van crisis te evalueren en ontwerpen; Identificatie van twee cases; Real-time overzicht van maatschappelijke zorgen en controverses;

WP2: Case studies

We starten met vier casussen en voegen na uiterlijk 9 maanden twee casussen toe, in respons op ontwikkelingen in de pandemie en de maatregelen. Doel is twee cases per thema. Per casus onderzoeken we: 1) het doel, de effectiviteit en de impacts van de maatregelen op diverse groepen, 2) proceskenmerken, zoals de rol van wetenschap en technologie in vormgeving of uitvoering van de maatregelen, het besluitvormingsproces, betrokkenen daarbij, aansluiting bij maatschappelijke waarden en behoeften, en overwogen alternatieven, en 3) de wijzen waarop proceskenmerken doorwerken in effectiviteit en impacts van maatregelen. Project-brede afstemming wordt gerealiseerd doordat in de verschillende cases hetzelfde in WP4 ontwikkelde evaluatiekader gebruiken. Iedere casus heeft een evaluatieve en een ontwerp- en actie-georiënteerde component en vindt plaats in nauwe samenwerkingen met maatschappelijke partners. Zo voedt WP2 de ontwikkeling van bouwstenen voor breed gedragen, sociaal robuuste kennisintensieve beleidsmaatregelen in tijden van crisis die aansluiten bij de behoeften en inbreng van een breed scala aan relevante stakeholders (WP4).

2.1 Casus 1: COVID-19 pandemie gericht onderzoek

Vragen Welke rol speelt de overheid in het synthetiseren, dissemineren en aanjagen van wetenschappelijke kennisproductie en technologische capaciteit?

Aanpak Bibliometrische analyses op basis van de CWTS Covid-19 data-infrastructuur die op detailniveau ontwikkelingen in de tijd in zowel biomedische als SSH onderzoek ontsluit, gevalideerd met behulp van externe experts. Focus ligt op een internationaal vergelijkende evaluatie van Nederlands publiek gefinancierd onderzoek.

2.2 Casus 2: Mobiliteit en de 1,5 meter-maatregel in de publieke ruimte

Vragen Hoe kan kennis over maatschappelijke waarden, behoeften en daadwerkelijke omgang met regels beter worden geïntegreerd om mobiliteit in de context van de 1,5 meter maatregel te faciliteren? Hoe is een 'ecologie van participatie en reflectie' te creëren rondom experimenten met veelbelovende low- en high-tech?

Aanpak 1) Participeren in corona-oproepen Gemeente Amsterdam; 2) Co-creatie sessies met burgers; 3) Reflectiesessies met professionals.

2.3 Casus 3: COVID-19 preventie-, diagnose- en behandelmogelijkheden: kwaliteit en beschikbaarheid

Vragen Hoe creëren we een crisisbestendig innovatiesysteem voor medicijnen en vaccins dat voldoet aan eisen rond snelheid, kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid, en dat het hele onderzoeks-, ontwikkelings en toegangsproces omvat?

Aanpak Casuïstiek rondom vroege fase risicobeoordeling, markttoelating en off-label gebruik van bestaande geneesmiddelen wordt langs drie wegen bestudeerd en/of gestuurd: 1) Bibliometrische analyses van medicijn- en vaccin ontwikkelprojecten; 2) Innovatietraject opstellen op basis van documentanalyse en interviews met een breed scala aan belanghebbenden; 3) Beoordelen van mogelijke nieuwe institutionele arrangementen, onderzoekspraktijken en organisatietypen middels interactieve sessies met diverse experts (ethici, regulators, wetenschappers, patiënten).

2.4 Casus 4: waarden- en kennisinclusiviteit in richtlijnontwikkeling

Vragen Welk instrumentarium wordt gebruikt om kennis en waarden te wegen voor richtlijnontwikkeling gebruikt, en in hoeverre volstaat dit instrumentarium in crisistijd? Hoe kan kennis- en waardeninclusie verder mogelijk gemaakt worden voor richtlijnontwikkeling in crisistijd?

Aanpak 1) Analyse van richtlijnontwikkelpraktijken tijdens Covid-19 middels survey en follow-up-interviews onder leden van het Guidelines International Network; 2) in-depth case studies onder richtlijnontwikkelaars in Nederland, o.a. van het RIVM; 3) selectie van innovatieve instrumenten voor kennis- en waarde inclusie op basis van multi-stakeholder input uit (1); 4) testen van instrumentarium in te ontwikkelen exit-guidance.

WP3: Nederlandse maatregelen in internationaal vergelijkend perspectief

[hier moet nog een inleidend tekstje komen]

Vragen Op welke manier spelen internationale ontwikkelingen op het gebied van kennisexpertise, transnationaal beleid, economische afhankelijkheden en institutionele infrastructures (zoals de EU en de WHO) een rol in de Nederlandse crisisrespons, zowel in het nemen van beleidsmaatregelen als het inrichtingen van innovatieprocessen en in- of exclusie van expertise? Hoe verhoudt de Nederlandse manier waarop expertkennis waardevol voor beleid geacht en gemaakt wordt tot wijzen waarop dit in andere landen gebeurt? Hoe verhoudt de Nederlandse ontwikkeling van en beleidsrespons op controverses en zorgen in het publieke discours over corona en maatregelen zich tot die in andere landen? Welke in Nederlandse context bruikbare lessen levert dit op?

Aanpak Samenwerking met NSF-gefinancierd RAPID project "Collaborative Research: A Comparative Study of Expertise for Policy in the COVID-19 Pandemic" (Cornell University en Harvard University in de Verenigde Staten (NSF Grant: 2028567)) waaraan 11 landen meedoen. Uitwisseling van data en afstemming van werkzaamheden in verschillende werkpakketten van dit project wordt vanuit dit WP gecoördineerd.

Producten Nederlandse tijdslijn van beleidsmaatregelen en maatschappelijke zorgen in internationaal perspectief; Policy brief over internationale coördinatie wetenschap en innovatie

WP4: governance arrangementen en beleidsinstrumenten voor een reflexief, responsief en kennis- en waardeninclusief crisisresponsmechanisme

In WP4 vindt uiteindelijk de synthese van de resultaten van WP1-3 plaats, evenals het ontwerp en de selectie van governance arrangementen en beleidsinstrumenten voor een legitieme crisisrespons die rust op een rijkheid aan relevante kennis, maatschappelijk omarmde waarden en ervaren behoeften.

Vragen Wat zijn governance arrangementen en beleidsinstrumenten waarmee een crisisresponsmechanisme kan worden ingesteld dat helpt tot politiek legitieme keuzes te komen, gebaseerd op een brede verscheidenheid aan relevante kennis, maatschappelijk omarmde waarden en ervaren behoeften?

Aanpak Via literatuuronderzoek overzicht creëren van bestaande arrangementen en praktijken om geïntegreerd, reflexief, inclusief, responsief en experimenteel beleid te maken (maand 1-2). Dit is input voor het in WP2 gehanteerde evaluatiekader. WP4 vergelijkt de bestudeerde en geëvalueerde maatregelen uit WP2 en vult deze aan met inzichten uit de internationaal vergelijkende RAPID studie (WP3). Co-creatie workshops met beleidsbetrokkenen ondersteunen de vertaalslag van opgedane inzichten naar beleidsaanbevelingen voor governance arrangementen en beleidsinstrumenten voor een reflexief, responsief en kennis- en waardeninclusief crisisresponsmechanisme. **Producten** Bouwstenen voor governance-arrangementen; monitoringskader voor verantwoorde wetenschap en innovatie in crisistijd.

WP5: projectmanagement en coördinatie

Aanpak Driewekelijks plenair projectoverleg met alle WP-leiders: onderlinge methodologische en inhoudelijke afstemming tussen de werkpakketten; monitoren en waar nodig bijsturen van onderzoek, oplevering van producten, en financiën huishouding. Maandelijks overleg met het valorisatiepanel.

3. HAALBAARHEID VAN HET PROJECT:

TIJDSCHEMA								
	M1-3	M4-6	M7-9	M10-12	M13-15	M16-18	M19-21	M22-24
WP1								
WP2								
WP3								
WP4								
WP5								

MOTIVATIE HAALBAARHEID

De consortiumpartners werken vanuit een sterke (complementaire) kennisbasis en methodologische expertise aangaande het duiden en ontwerpen van verantwoorde vormen van onderzoek en innovatie. CWTS beschikt over een unieke data-infrastructuur en scientometrische expertise, het Copernicus Instituut is ervaren in het duiden en sturen van innovatietrajecten en -systemen in samenspraak met maatschappelijke partners; het Athena Instituut is deskundig in transitie-georiënteerd transdisciplinair onderzoek. Het werken vanuit waardevolle (inter)nationale netwerken is gegarandeerd via de overeengekomen samenwerking met een internationaal zusterproject geleid vanuit Harvard University, de betrokkenheid van maatschappelijke partners als RIVM, FMS en Gemeente Amsterdam en internationale onderzoeksbedding via het Research on Research Institute en het European Forum for Studies of Policies for Research and Innovation. De betrokken senior stafleden werken aan cases die nauw aansluiten bij bestaande expertise en netwerken. Dit geeft een garantie van toegang voor de aan te nemen onderzoekers. Verbinding tussen onderzoek en onderwijs is voorzien via onderzoeksstages en scriptieonderzoek, in te zetten voor dataverzameling en literatuuronderzoek alsmede cursussen op bachelor- en masterniveau die nauw aansluiten bij de focus van het voorstel.

4. RELEVANTIE VOOR DE PRAKTIJK:

Dit project draagt bij aan een beleidsmatige aanpak van de coronacrisis drie breed geïnformeerd is door waarden en expertises, en ontleent haar **toegevoegde waarde** onder meer aan de manieren waarop het evaluatie van maatregelen verbindt aan een verbeterperspectief. **Uniek** aan het project is dat dit zowel

maatregelen als proceskenmerken betreft in de interactie tussen wetenschap, beleid en samenleving. In case studies vindt nauwe interactie met stakeholders plaats en hand in hand met de praktijk geven we in dit project zodoende governance arrangementen en beleidsinstrumenten vorm om (ook) in tijden van crisis een breed pallet aan waarden en expertises mee te nemen in besluitvorming. Hiermee draagt het project direct bij aan de **beperving van de gevolgen van de coronacrisis**. De verbindingen vanuit dit project met relevante beleids- en kennisactoren **borgen** haar de bruikbaarheid. **Opschaalbaarheid** volgt uit de bruikbaarheid van de inzichten ook tijdens andere crises. Uiteindelijk moeten de integrale afwegingen die zo worden gefaciliteerd de betrouwbaarheid van kennis en legitimiteit van besluiten vergroten. De bundeling van complementaire methodologische expertise en kennis van de **samenwerkende partners** is en resulteert in een mixed-methods studie die **uniek** is in hoe zij empirische breedte combineert met focus op direct beleidsrelevante inzichten. **Samenwerking met een internationaal vergelijkend onderzoeksproject** versterkt het voorstel door haar bereik te vergroten en **wetenschappelijke kwaliteit te borgen**. Aangezien geen direct commercieel oogmerk voorzien is, is **publieke financiering** noodzakelijk.

5. DEELNAME VAN DE STAKEHOLDER(S) (e.g. patiënten, zorgprofessionals, etc.):

Betrokken bij casestudies BEVESTIGD: (1) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) Gemeente Amsterdam **INTENTIE TOT SAMENWERKING:** (2) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) Afdeling Gentechnologie en Biologische Veiligheid, RIVM (3) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) Corona Gedragsunit, RIVM (4) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) **FMS Communicatie & implementatie** De Waag Society (onderaannemer, bevestigd), (10)(2e) (10)(2e) Rathenau Instituut (intentie uitgesproken) **Valorisatiepanel BEVESTIGD:** (1) (10)(2e) (10)(2e) directeur KennisLand (2) (10)(2e) (10)(2e) Voorzitter Raad van Bestuur Stichting Humanitas: (3) (10)(2e) (10)(2e) UvA, Science and Democracy Network (SDN); liaison NSF project; (4) (10)(2e) (10)(2e) (JMC Utrecht, ziekenhuisapotheek) (5) (10)(2e) (10)(2e) (College ter Beoordeling van Geneesmiddelen); **BENADERD:** (6) iemand van ZonMw/ NWO??? Contact via CWTS?[status?] (7) Longfonds??? [gaat (10)(2e) achteraan] [status?] (8) VIG [(10)(2e)] [status?] (9) Hartstichting [(10)(2e)] [status?]

6. LITERATUURREFERENTIES (optioneel):

--